TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2015. gada 12. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Sociālais nodrošinājums — Regula (EEK) Nr. 1408/71 — Vecuma apdrošināšana un apdrošināšana nāves gadījumam — 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkts — Pabalstu aprēķināšana — Valsts noteikumi par pārklāšanās novēršanu — Atkāpe — Jēdziens "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" — Valsts pensija, kas izriet no obligātās apdrošināšanas — Iespēja uz noteiktu laikposmu lūgt atbrīvojumu no dalības tajā — Citas dalībvalsts kompetentās iestādes atzinuma piemērojamība — Regula (EK) Nr. 574/72 — 47. pants

Lieta C-114/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Arbeidshof te Antwerpen* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 4. martā un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 11. martā, tiesvedībā

Theodora Hendrika Bouman

pret

Rijksdienst voor Pensioenen .

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits, M. Bergere [*M. Berger*] (referente) un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *T. H. Bouman* vārdā – *W. van Ophuizen*, *advocaat*,

— Beļģijas valdības vārdā – *M. Jacobs* un *L. Van den Broeck*, pārstāves, kurām palīdz *T. Jansen*, *advocaat*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. van Beek* un *V. Kreuschitz*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2014. gada 4. martā tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 46.a panta 3. punkta c) apakšpunktu Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 1992/2006 (OV L 392, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula Nr. 1408/71").

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *T. H. Bouman* un *Rijksdienst voor Pensioenen* (Valsts pensiju dienests, turpmāk tekstā – "*Rijksdienst*") jautājumā par šīs pēdējās 1969. gada 10. jūlija lēmuma pārskatīšanu 2009. gadā, ar ko *T. H. Bouman* tika piešķirta apgādnieka zaudējuma pensija un tika noteikts atgūt nepamatoti samaksātos pabalstus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 1408/71 15. pants ar nosaukumu "Noteikumi par brīvprātīgo apdrošināšanu un brīvprātīgo tālākapdrošināšanu" ir izteikts šādi:

"1. Regulas 13. līdz 14.d pants neattiecas uz brīvprātīgo apdrošināšanu vai brīvprātīgo tālākapdrošināšanu, ja vien nav tā, ka dalībvalstī vienā no 4. pantā minētajām jomām pastāv tikai brīvprātīgas apdrošināšanas sistēma.

2. Ja, piemērojot divu vai vairāku dalībvalstu tiesību aktus, pārklājas apdrošināšana:

— saskaņā ar obligātās apdrošināšanas sistēmu un vienu vai vairākām brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas sistēmām, attiecīgā persona ir pakļauta vienīgi obligātās apdrošināšanas sistēmai;

— saskaņā ar divām vai vairākām brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas sistēmām, attiecīgā persona var pievienoties vienīgi tai brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas sistēmai, kuru tā ir izvēlējusies.

3. Attiecībā uz invaliditātes, vecuma un apbedīšanas pensijām attiecīgā persona tomēr var pievienoties dalībvalsts brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas sistēmai, pat ja tā ir obligāti pakļauta citas dalībvalsts tiesību aktiem, ciktāl šādu pārklāšanos tieši vai netieši pieļauj pirmajā dalībvalstī."

4 Regulas Nr. 1408/71 46.a pantā ar nosaukumu "Vispārēji samazināšanas, apturēšanas vai atsaukšanas noteikumi, kas piemērojami attiecībā uz invaliditātes, vecuma vai apgādnieka zaudējuma pabalstiem saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem" ir noteikts:

"1. Šajā nodaļā viena veida pabalstu pārklāšanās ir: visa tādu pabalstu pārklāšanās attiecībā uz invaliditāti, vecumu un apgādnieka zaudējumu, kas aprēķināti vai nodrošināti, pamatojoties uz apdrošināšanas un/vai dzīvesvietas laika posmiem, kurus pabeigusi viena un tā pati persona.

2. Šajā nodaļā atšķirīga veida pabalstu pārklāšanās ir visa tādu pabalstu pārklāšanās, kurus nevar uzskatīt par viena veida pabalstiem 1. punkta nozīmē.

3. Gadījumos, kad pabalsts attiecībā uz invaliditāti, vecumu vai apgādnieka zaudējumu pārklājas ar šā paša veida pabalstu vai atšķirīga veida pabalstu, vai citiem ienākumiem, uz dalībvalsts tiesību aktos izklāstītu samazināšanas, apturēšanas vai atsaukšanas noteikumu piemērošanu attiecas šādi noteikumi:

a) pabalstus, kas iegūti saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, vai citus ienākumus, kas iegūti citā dalībvalstī, ņem vērā tikai tad, ja pirmās dalībvalsts tiesību aktos ir noteikts ņemt vērā pabalstus vai ienākumus, ko iegūst ārzemēs;

b) pabalstu summu, kas pienākas no citas dalībvalsts, ņem vērā pirms nodokļu, sociālā nodrošinājuma iemaksu vai citu individuālu nodokļu vai atskaitījumu atvilkuma;

c) neņem vērā to pabalstu summu, kas iegūti saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem un ko piešķir, balstoties uz brīvprātīgo apdrošināšanu vai brīvprātīgo tālākapdrošināšanu;

d) ja saskaņā ar vienīgi vienas dalībvalsts tiesību aktiem ir piemērojami samazināšanas, apturēšanas vai atsaukšanas noteikumi, pamatojoties uz faktu, ka attiecīgā persona saņem tāda paša vai atšķirīga veida pabalstus, kas izmaksājami saskaņā ar citu dalībvalstu tiesību aktiem, vai citus ienākumus, kas iegūti citās dalībvalstīs, tad pabalstu, kas izmaksājams saskaņā ar pirmās dalībvalsts tiesību aktiem, var samazināt vienīgi tādu pabalstu summu robežās, kas izmaksājamas saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem vai to teritorijā iegūtu ieņēmumu robežās."

5 Komisijas 1972. gada 21. marta Regulas (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka izpildes kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 (OV L 74, 1. lpp.), ko groza ar Padomes 1992. gada 30. aprīļa Padomes Regulu (EEK) Nr. 1248/92 (OV 136, 7. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula Nr. 574/72"), 47. pantā ir noteikts:

"Brīvprātīgās apdrošināšanas vai tālākapdrošināšanas laika posmiem atbilstīgu maksājamo summu aprēķināšana

Katras dalībvalsts institūcija saskaņā ar saviem piemērotajiem tiesību aktiem aprēķina summu, kas atbilst tiem brīvprātīgās apdrošināšanas vai tālākapdrošināšanas laika posmiem, uz kuriem saskaņā ar regulas 46.a panta 3. punkta c) apakšpunktu neattiecas tādi citas dalībvalsts noteikumi, kuros paredzēta atsaukšana, samazināšana vai apturēšana."

Valsts tiesības

Beļģijas tiesības

6 Karaļa 1967. gada 21. decembra Dekrēta par darba ņēmēju vecuma un apgādnieka zaudējuma pensiju sistēmu vispārējo regulējumu (*Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers*, *Belgisch Staatsblad*, 1968. gada 16. janvāris, 441. lpp.) 52. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

"Ja pārdzīvojušais laulātais var pretendēt, pirmkārt, uz apgādnieka zaudējuma pensiju saskaņā ar algoto darbinieku pensiju shēmu un, otrkārt, uz vienu vai vairākām vecuma pensijām vai jebkuru citu priekšrocību, kas ir saskaņā ar algoto darbinieku pensiju shēmu vai vienu vai vairākām citām pensiju shēmām, apgādnieka zaudējuma pensija var pārklāties ar minētajām vecuma pensijām vienīgi 110 % apmērā no apgādnieka zaudējuma pensijas, kas tiktu piešķirta pārdzīvojušajam laulātajam par pilnu karjeru."

Nīderlandes tiesības

7 Likumā par vecuma pensijas vispārīgo sistēmu (*Algemene Ouderdomswet*, *Stb*. 1956, nº 281, turpmāk tekstā – "*AOW*") visiem Nīderlandes valstspiederīgajiem, kuri dzīvo Nīderlandes Karalistes teritorijā un vēl nav sasnieguši 65 gadu vecumu, ir paredzēta obligātā apdrošināšana. Šajā saistībā ir jāmaksā ar ienākumiem nesaistīts sociālās apdrošināšanas maksājums. No šīs pamatnormas tomēr ir iespējami izņēmumi ierobežotā gadījumu skaitā, un šīs shēmas dalībnieks var lūgt viņu atbrīvot no obligātās apdrošināšanas.

8 Karaļa 1998. gada 24. decembra Dekrēta par sociālās apdrošināšanas saņēmēju loka sašaurināšanu un paplašināšanu (*Besluit beperking en uitbreiding kring verzekerden volksverzekeringen*, *Stb.1998*, *746*; turpmāk tekstā – "Nīderlandes dekrēts"), 22. pantā ir noteikts:

"Personu, kura nestrādā Nīderlandē, bet dzīvo Nīderlandē un kurai ir tiesības uz pabalstu saskaņā ar ārvalsts likumā noteikto vai papildu sociālās apdrošināšanas shēmu vai saskaņā ar starptautiskas organizācijas shēmu, Valsts sociālās apdrošināšanas birojs pēc pieprasījuma atbrīvo no pienākuma slēgt Likumā par vecuma pensijas vispārīgo sistēmu [*Algemene Ouderdomswet*], Likumā par pārdzīvojušo laulāto vispārējo apdrošināšanu [*Algemene nabestaandenwet*] un Likumā par ģimenes pabalstu vispārīgo sistēmu [*Algemene kinderbijslagwet*] noteikto apdrošināšanu uz tik ilgu laiku, kamēr tai:

a) ir pastāvīgas tiesības vienīgi uz pabalstu, kas paredzēts šo noteikumu ievaddaļā, ja šī pabalsta ikmēneša summa ir vismaz vienāda ar 70 % no summas, kas minēta Likuma par minimālo algu un minimālo atvaļinājuma pabalstu [*Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag*] 8. panta 1. punkta a) apakšpunktā; vai

b) papildus a) apakšpunktā minētajam pabalstam ir tiesības uz Nīderlandes sociālās apdrošināšanas pabalstu, ja kopējā šī pabalsta ikmēneša summa un pabalsts saskaņā ar likumā noteikto vai papildu sociālās apdrošināšanas shēmu vai saskaņā ar starptautiskas organizācijas shēmu ir vismaz 70 % no summas, kas minēta Likuma par minimālo algu un minimālo atvaļinājuma pabalstu 8. panta 1. punkta a) apakšpunktā, un ja ārvalsts vai starptautiskas organizācijas pabalsts ir lielāks vai vienāds ar Nīderlandes pabalstu."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 *T. H. Bouman*, dzimusi 1942. gada 2. jūnijā, ir Nīderlandes pilsone, kas dzīvoja Nīderlandē līdz 1957. gada 23. jūnijam un pēc šī datuma līdz 1974. gada 3. februārim dzīvoja Beļģijā.

10 Tā kā viņa bija precējusies ar Beļģijas valstspiederīgo, kurš nomira 1968. gada 3. augustā, viņa no 1969. gada 1. septembra saņem Beļģijas apgādnieka zaudējuma pensiju, kas tai tika piešķirta, pamatojoties uz *Rijksdienst* 1969. gada 10. jūlija lēmumu.

11 No šī brīža *T. H. Bouman* vairs nekad nav guvusi savus ienākumus saistībā ar jebkādu profesionālo darbību.

12 Pēc atgriešanās Nīderlandē *T. H. Bouman* veica iemaksas Nīderlandes vecuma pensijas shēmā saskaņā ar *AOW* (turpmāk tekstā – "pensija saskaņā ar *AOW*").

13 Par pēdējiem četriem gadiem pirms pensijas vecuma sasniegšanas, proti, no 2003. gada 1. augusta, *T. H. Bouman* pieprasīja un saņēma, pamatojoties uz Nīderlandes dekrēta 22. pantu, atbrīvojumu no dalības pienākuma saskaņā ar *AOW*. Līdz ar to viņa izbeidza iemaksas Nīderlandes sociālās apdrošināšanas shēmā, kā rezultātā viņas pensija saskaņā ar *AOW* nebija pilnīga.

14 Kopš 2007. gada 1. jūnija, kad viņa sasniedza pensijas vecumu, viņa saņem nepilnu pensiju saskaņā ar *AOW*.

15 Ar 2009. gada 4. februāra lēmumu *Rijksdienst* paziņoja *T. H. Bouman*, ka ir nolemts, sākot no 2007. gada 1. jūnija, atskaitīt pensiju, ko viņa saņem saskaņā ar *AOW*, no viņai piešķirtās Beļģijas apgādnieka zaudējuma pensijas un uzsākt šīs nepamatoti pārmaksātās summas EUR 2271,81 apmērā atgūšanu no šīs pensijas.

16 Ar prasību pret šo lēmumu *T. H. Bouman* 2009. gada 4. maijā vērsās *Arbeidsrechtbank te Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu tiesa).

17 *Sociale Verzekeringsbank* (Valsts sociālās apdrošināšanas birojs, turpmāk tekstā – "*SVB*") kā kompetentai iestādei bija jānosaka, vai pabalsts, kuru saņem *T. H. Bouman*, ir piešķirts, pamatojoties uz brīvprātīgu apdrošināšanu vai brīvprātīgu tālākapdrošināšanu.

18 2009. gada 31. jūlija un 2010. gada 15. jūnija vēstulēs *SVB* ir norādījusi, ka apdrošināšana saskaņā ar *AOW* principā ir obligātā apdrošināšana un ka runa par brīvprātīgu apdrošināšanu vai brīvprātīgu tālākapdrošināšanu var būt tikai divos gadījumos. Pirmkārt, kad gada laikā pēc pirmās obligātās apdrošināšanas uzsākšanas tiek lūgts nosegt agrākos neapdrošinātos laikposmus vai, otrkārt, kad, beidzoties obligātajai apdrošināšanai, ar nākamo gadu tiek lūgts turpināt apdrošināšanu brīvprātīgi. Abos gadījumos obligāti ir jāiesniedz *SVB* adresēts pieprasījums, un, kā uzskata *SVB*, neesot nekādu šaubu, ka *T. H. Bouman* nekad nav izmantojusi šo brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas iespēju.

19 *SVB* secina, ka *T. H. Bouman* pensija saskaņā ar *AOW* izriet nevis no kāda brīvprātīgas apdrošināšanas laikposma, bet to pilnībā veido obligātās apdrošināšanas laikposmi.

20 Tā kā *Arbeidsrechtbank te Antwerpen* ar 2010. gada 6. maija spriedumu prasību noraidīja pēc būtības, *T. H. Bouman* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Arbeidshof te Antwerpen* [Antverpenes Darba lietu apelācijas tiesā].

21 Šī tiesa, balstoties uz [Tiesas] spriedumu lietā *Knoch* (C-102/91, EU:C:1992:303, 53. punkts), uzskata, ka jāpārbauda *SVB* atzinums. Šauboties par *SVB* nostājas atbilstību Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunktam, tā uzskatīja, ka ir kompetenta izskatīt šo jautājumu pamatlietā.

22 Šādos apstākļos *Arbeidshof te Antwerpen* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai pabalsta [saskaņā ar *AOW*] daļa, kas tiek piešķirta Nīderlandes iedzīvotājam un kas ir pamatota ar apdrošināšanas laikposmu, kad šis Nīderlandes iedzīvotājs pēc vienkārša lūguma var atkāpties no dalības Nīderlandes sistēmā un tādējādi no iemaksu veikšanas un ierobežotu laikposmu to ir darījis, ir pielīdzināma pabalstam, kas piešķirts uz brīvprātīgas tālākapdrošināšanas pamata Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē, tādēļ to nevar ņemt vērā, piemērojot tādu noteikumu par nepārklāšanos, kāds ir Beļģijas 1967. gada 21. decembra Karaļa dekrēta par darba ņēmēju vecuma un apgādnieka zaudējuma pensiju shēmu vispārīgo regulējumu 52. panta 1. punkta pirmajā daļā?"

Par prejudiciālo jautājumu

Ievada apsvērumi

23 Šajā lietā Savienības tiesību interpretāciju ir lūgusi dalībvalsts tiesa, kurai ir šaubas par *SVB* nostājas – kurā tiek apliecināts, ka *T. H. Bouman* pensija saskaņā ar *AOW* nekādā veidā neizriet no brīvprātīgas apdrošināšanas perioda, bet to veido pilnībā obligātās apdrošināšanas periodi, – kas pausta tās izdotajā dokumentā, atbilstību Savienības tiesību normām.

24 Attiecībā uz jautājumu, vai citas dalībvalsts iestādēm šāda izziņa, kas ir izdota saskaņā ar Regulas Nr. 574/72 47. pantu, ir saistoša, jāatgādina, ka Tiesa jau nosprieda, ka kompetentas dalībvalsts institūcijas izdota izziņa, kurā ir minēti apdrošināšanas periodi vai nodarbinātības periodi, kas paveikti algota darbinieka statusā saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem, nav neatspēkojams pierādījums nedz citas dalībvalsts kompetentajai iestādei, nedz arī tās tiesām (šajā ziņā skat. spriedumus *Knoch*, EU:C:1992:303, 54. punkts, kā arī *Adanez-Vega*, C-372/02, EU:C:2004:705, 36. un 48. punkts).

25 No šīs judikatūras izriet, ka, tā kā pamatlietā Beļģijas iestādēm ir jāņem vērā apdrošināšanas laikposmi, kas īstenoti saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem, lai varētu noteikt *T. H. Bouman* tiesību apmēru, kāds tas izriet, piemērojot Beļģijas noteikumus par nepārklāšanos, iesniedzējtiesa var pārbaudīt *SVB* sagatavotās izziņas saturu saistībā ar tā atbilstību Savienības tiesībām, it īpaši Regulai Nr. 1408/71.

26 Šis konstatējums nav apstrīdams, jo Tiesa jau pirms ilga laika ir nospriedusi, ka līdz brīdim, kamēr izziņu, kas izdota atbilstoši Regulas Nr. 574/72 III sadaļai ar nosaukumu "To regulas noteikumu izpilde, kas nosaka piemērojamos tiesību aktus", proti, apliecību E 101, tās izdevējas dalībvalsts iestādes nav atcēlušas vai atzinušas par spēkā neesošu, tā ir saistoša citas dalībvalsts, kurā darba ņēmēji norīkoti darbā, sociālās nodrošināšanas iestādēm, ciktāl tā apliecina šo darba ņēmēju piesaisti tās dalībvalsts sociālās nodrošināšanas shēmai, kurā uzņēmums darbojas (šajā ziņā skat. spriedumus *FTS*, C-202/97, EU:C:2000:75, 55. punkts, kā arī *Herbosch Kiere*, C-2/05, EU:C:2006:69, 26. un 31. punkts).

27 Šajā ziņā jākonstatē, ka, lai gan tiesas kontrole par šāda administratīva dokumenta spēkā esamību ir ierobežota, attiecībā uz tās informācijas apliecināšanu, uz kuras pamata šis dokuments tika izsniegts (skat. spriedumu *Herbosch Kiere*, EU:C:2006:69, 32. punkts), ko attaisno tiesiskās noteiktības iemesli, šādu risinājumu nevar automātiski piemērot tādai izziņai, kādu izdevusi *SVB* pamatlietā. Faktiski, ja attiecīgās dalībvalsts iestādēm ir jānosaka ieinteresētās personas tiesības, kas izriet no šīs dalībvalsts tiesību aktiem, tām ir arī jābūt iespējai pārbaudīt visu atbilstošo informāciju, kas izriet no šīs dalībvalsts oriģinālās apliecības izdevējas iestādes.

28 Ņemot vērā iepriekš minēto, jākonstatē, ka iesniedzējtiesa, piemērojot valsts tiesību noteikumus par nepārklāšanos, var vērsties Tiesā ar tādu prejudiciālu jautājumu kā pamatlietā, kurā tiek lūgts pārbaudīt, vai Savienības tiesībām atbilst citas dalībvalsts iestādes izdota izziņa.

Par prejudiciālo jautājumu

29 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz to pabalstu daļu, kas izriet no apdrošināšanas perioda, kura laikā ieinteresētai personai bija tiesības saņemt atbrīvojumu no dalības obligātajā apdrošināšanas shēmā, gadījumā, ja šāda dalība minētajā periodā ietekmē sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru.

30 Jākonstatē, ka nedz Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunktā, nedz citos šīs regulas noteikumos nav precizēts jēdziens "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana".

31 Šajā kontekstā šo jēdzienu nozīme un piemērošana ir jānosaka atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, ņemot vērā gan attiecīgās Savienības tiesību normas formulējumu, gan tās kontekstu (šajā ziņā skat. spriedumus *BLV Wohn- und Gewerbebau*, C-395/11, EU:C:2012:799, 25. punkts, kā arī *Lundberg*, C-317/12, EU:C:2013:631, 18. punkts), kā arī tiesiskajā regulējumā, kuru tā veido, izvirzītie mērķi (skat. tostarp spriedumu *Lundberg*, EU:C:2013:631, 19. punkts) un šajā gadījumā šī tiesiskā regulējuma vēsturiskais konteksts (skat. pēc analoģijas spriedumu *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, 135. punkts).

32 Attiecībā uz Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta formulējumu jāpiemin, ja Tiesa ir nospriedusi, ka, pat ja jēdziena "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" dažādu valodu versiju salīdzinājums parāda atšķirības, jebkurā gadījumā ar tām tiek paredzēts aptvert visus apdrošināšanas veidus, kuros ir kāds brīvprātības elements (spriedums *Liégeois*, 93/76, EU:C:1977:50, 12.–14. punkts).

33 Attiecībā uz Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta kontekstu jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar Regulu Nr. 1408/71 bija paredzēta kārtība, kādā koordinējamas valstu sociālā nodrošinājuma sistēmas, un tās II sadaļā bija izklāstīti noteikumi, kā nosakāmi piemērojamie tiesību akti. Šo tiesību normu mērķis bija ne tikai nepieļaut, ka ieinteresētajām personām piemērojamu tiesību aktu neesamības dēļ šīs personas paliktu bez aizsardzības sociālā nodrošinājuma jomā, bet arī nodrošināt, lai ieinteresētajām personām būtu piemērojama tikai vienas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma, lai tādējādi izvairītos no piemērojamo valstu tiesību aktu pārklāšanās un sarežģījumiem, kuri no tās varētu rasties (skat. spriedumu *I*, C-255/13, EU:C:2014:1291, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Tomēr saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 15. panta 1. punktu šī koordinācijas sistēma neattiecas uz brīvprātīgo apdrošināšanu vai brīvprātīgo tālākapdrošināšanu, ja vien nav tā, ka dalībvalstī konkrētajā jomā pastāv tikai brīvprātīgas apdrošināšanas sistēma.

35 Turklāt nav strīda par to, ka vispārīgie noteikumi, kuri ir iekļauti Regulas Nr. 1408/71 II sadaļā, ir piemērojami vienīgi, ciktāl šīs pašas regulas III sadaļā ietvertajos īpašajos noteikumos par dažādiem pabalstu veidiem attiecībā uz šo vispārīgo noteikumu nav paredzēti izņēmumi (skat. it īpaši spriedumu *Aubin*, 227/81, EU:C:1982:209, 11. punkts).

36 Taču šāds ir pamatlietas gadījums, ņemot vērā, ka uz pensijas saņēmējiem attiecas īpašais Regulas Nr. 1408/71 III sadaļas 3. nodaļā ar nosaukumu "Vecuma pensijas un pēcnāves pensijas" paredzētais režīms, kurā ietilpst 46.a pants. Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka brīvprātīgai apdrošināšanai vai brīvprātīgai tālākapdrošināšanai nav piemērojamas normas par nepārklāšanos gadījumā, ja tās ir paredzētas dalībvalstu tiesību aktos.

37 Kā konstatēja ģenerāladvokāts savu secinājumu 42. punktā, šis noteikums ļauj personai, kura pārvietojas Eiropas Savienībā un kura ir izvēlējusies citā dalībvalstī veikt brīvprātīgas apdrošināšanas vai brīvprātīgas tālākapdrošināšanas iemaksas, lai saņemtu vecuma pensiju, saglabāt tiesības atbilstoši šai izvēlei. Tātad šāda atļaušana nozīmē, ka pastāv divi dažādi, bet papildinoši pasākumi. Citiem vārdiem, šajā kontekstā Savienības likumdevējs, pirmkārt, ir mīkstinājis principu, saskaņā ar kuru konkrētā situācijā jāpiemēro tikai vienas valsts tiesību akti, un, otrkārt, ir ļāvis uz personas citā dalībvalstī saņemtajiem pakalpojumiem saistībā ar brīvprātīgo apdrošināšanu vai brīvprātīgo tālākapdrošināšanu neattiecināt normas par nepārklāšanos, ar kurām tiek samazināts šīs personas citā dalībvalstī saņemamais pabalsts.

38 Šo konstatējumu atbalsta Regulas Nr. 1408/71 mērķis, kā tas ir minēts tās preambulas otrajā un ceturtajā apsvērumā, nodrošināt darba ņēmēju un pašnodarbināto personu brīvu pārvietošanos Savienībā, ievērojot tiesiskajam regulējumam valsts sociālā nodrošinājuma jomā piemītošās īpatnības. Šajā nolūkā, kā tas izriet no tās preambulas piektā, sestā un desmitā apsvēruma, šī regula principā apstiprina vienlīdzīgu attieksmi pret darba ņēmējiem, ievērojot atšķirīgus valstu tiesiskos regulējumus,

un tās mērķis ir labāk garantēt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem darba ņēmējiem, kas strādā dalībvalstī, kā arī neradīt nelabvēlīgāku stāvokli tiem, kuri izmanto viņu tiesības brīvi pārvietoties (spriedums *Tomaszewska*, C-440/09, EU:C:2011:114, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Līdz ar to Regulas Nr. 1408/71 normas ir jāinterpretē, ņemot vērā LESD 48. pantu, kura mērķis ir veicināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un kurā it īpaši paredzēts, ka migrējošiem darba ņēmējiem nevajadzētu nedz zaudēt tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem, nedz saņemt samazinātas šo pabalstu summas tā fakta dēļ, ka tie ir izmantojuši ar LES līgumu piešķirtās tiesības brīvi pārvietoties (skat. it īpaši spriedumus *Bosmann*, C-352/06, EU:C:2008:290, 29. punkts, kā arī *Hudzinski* un *Wawrzyniak*, C-611/10 un C-612/10, EU:C:2012:339, 46. punkts).

40 Tāpat Regulas Nr. 1408/71 preambulas pirmajā apsvērumā ir paredzēts, ka šīs regulas noteikumi par valstu tiesību aktu sociālā nodrošinājuma jomā koordinēšanu attiecas uz personu brīvu pārvietošanos un tiem būtu jāsekmē viņu dzīves līmeņa paaugstināšana (spriedums *Bosmann*, EU:C:2008:290, 30. punkts, kā arī *Hudzinski* un *Wawrzyniak*, EU:C:2012:339, 47. punkts).

41 Kā norādīja ģenerāladvokāts savu secinājumu 50. punktā, šīs regulas 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkts līdz ar to ir jāinterpretē tā, lai tiktu izslēgta iespēja, ka darba ņēmējs valstu noteikumu par nepārklāšanos dēļ zaudē ieguvumu no apdrošināšanas laikposmiem, kas brīvprātīgi ir īstenoti citā dalībvalstī atbilstoši tās tiesību aktiem.

42 Tātad, ņemot vērā Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta formulējumu un kontekstu, kā arī tajā izvirzīto mērķi, minētais jēdziens "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" jāinterpretē plaši, lai neliegtu ieinteresētajai personai gūt labumu no visa brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas perioda, ko tā paveikusi atbilstoši citas dalībvalsts tiesību aktiem.

43 Šajā ziņā jānorāda, ka Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta vēsturiskais konteksts – kā to ir konstatējis ģenerāladvokāts savu secinājumu 43. punktā – arī atbalsta plašu jēdziena "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" interpretāciju.

44 Regulas Nr. 574/92 46. panta 2. punktā ar nosaukumu "Pabalstu aprēķināšana, ja pārklājas apdrošināšanas laikposmi" bija paredzēts, ka, piemērojot valsts normas par nepārklāšanos saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 46. panta 3. punktu, netiek ņemtas vērā pabalstu summas, kas atbilst brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas periodiem.

45 Spriedumā lietā *Schaap* (176/78, EU:C:1979:112, 10. un 11. punkts) Tiesa konstatēja, ka Regulas Nr. 574/92 46. panta 2. punkts, lai gan tas ir ietverts ar minēto nosaukumu, ir jāpiemēro katrā gadījumā, uz kuru attiecas Regulas Nr. 1408/71 46. panta 3. punkts, tādējādi, ka šī punkta piemērošanai kompetentā iestāde nevar ņemt vērā tās pabalstu summas, kas atbilst veiktajiem brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas periodiem.

46 Kā izriet no Eiropas Kopienu Komisijas iesniegtajiem piedāvātiem Regulas Nr. 574/92 46. panta 2. punkta grozījumiem [COM(89) 370, galīgā redakcija, 23. punkts], Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punktā noteiktie ierobežojumi bija paredzēti, lai apstiprinātu Tiesas sniegto šīs pēdējās normas interpretāciju.

47 Turklāt jēdziena "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" plašu interpretāciju atbalsta Tiesas judikatūra par Regulas Nr. 1408/71 9. panta 2. punktu. Šīs normas mērķis ir atvieglot piekļuvi brīvprātīgajai apdrošināšanai vai brīvprātīgajai tālākapdrošināšanai, nosakot, ka dalībvalstij, ciktāl vajadzīgs, jāņem vērā apdrošināšanas vai dzīvesvietas laikposmi, kuri pabeigti saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, tā, it kā tie būtu pabeigti saskaņā ar pirmās valsts tiesību aktiem, ja tiesību aktos ir noteikts, ka dalība brīvprātīgajā apdrošināšanā vai brīvprātīgajā tālākapdrošināšanā ir atkarīga no apdrošināšanas periodu pabeigšanas.

48 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šis jēdziens ietver visus apdrošināšanas veidus, kuros ir brīvprātīgs elements, vienalga, vai runa ir par iepriekš nodibinātu apdrošināšanas attiecību turpināšanu vai ne (spriedumi *Liégeois*, EU:C:1977:50, 12.–14. punkts, un *Hartmann Troiani*, 368/87, EU:C:1989:206, 12. punkts).

49 Attiecībā uz pamatlietu, kā izriet arī no lietas materiāliem, pensija saskaņā ar *AOW* principā izriet no obligātās apdrošināšanas shēmas, kurā *T. H. Bouman* dalība bija automātiska pēc viņas atgriešanās Nīderlandē 1974. gadā. Četrus gadus pirms viņas pensionēšanās vecuma *T. H. Bouman* tomēr lūdza un saņēma atbrīvojumu no šīs dalības, piemērojot Nīderlandes dekrēta 22. pantu.

50 Tātad rodas jautājums par to, vai uz šādu apdrošināšanu attiecas jēdziens "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, to interpretējot plaši.

51 Pretēji Beļģijas valdības konstatētajam tās apsvērumos tikai tas vien, ka *T. H. Bouman* dalība Nīderlandes vispārējā [apdrošināšanas] shēmā bija automātiska, bet no tās pēc ieinteresētās personas pieprasījuma varēja atkāpties, obligāti neizraisa to, ka to nevarētu uzskatīt par brīvprātīgu apdrošināšanu vai brīvprātīgu tālākapdrošināšanu.

52 Šajā ziņā jākonstatē, kā norādīja arī ģenerāladvokāts savu secinājumu 58. punktā, ka tādas apdrošināšanas kā pamatlietā neobligātais raksturs var izrietēt gan no fakta, ka ieinteresētajai personai ir jāpieprasa pievienošanās apdrošināšanas shēmai vai apdrošināšanas turpināšana, gan no fakta, ka tai ir tiesības saņemt atbrīvojumu no apdrošināšanas shēmas. Šīs abas situācijas ir saistītas ar apdrošinātā izvēli un pierāda, ka piesaisti, ja tā turpinās, ir iespējams uzskatīt arī par neobligātu.

53 Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu izriet, ka *T. H. Bouman* veiktās iemaksas tajā laikposmā, kurā viņai bija tiesības lūgt atbrīvojumu no dalības [shēmā] atbilstoši Nīderlandes dekrēta 22. pantam, nodrošināja papildu sociālo aizsardzību, vienlaikus ietekmējot viņas pensijas apmēru saskaņā ar *AOW*.

54 Tātad jākonstatē, ka uz to pakalpojuma daļu, kas balstās uz periodu, kurā ieinteresētajai personai principā bija tiesības saņemt atbrīvojumu no dalības [shēmā], bet viņa nav izmantojusi šo iespēju, attiecas jēdziens "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ja dalības turpināšana šajā periodā ietekmē citus dalības periodus un tādējādi vēlāko ieinteresētās personas vecuma pensijas lielumu.

55 Šo rezultātu nevar atspēkot ar Beļģijas valdības apsvērumos norādīto argumentu. Tā uzskata, ka šī jēdziena mērķis faktiski ir ietvert tikai tos periodus, kad persona nemaksā iemaksas, lai samazinātu vai labotu vecuma pensijas izveidē radušos trūkumus, un, tā kā pārtraukšanas rezultātā maksājumi netiek veikti, rodas atgriezeniskas sekas, radot trūkumu, proti, ka nekad nav iespējams atbrīvojums no obligātās apdrošināšanas brīvprātīgas turpināšanas.

56 Šajā ziņā pietiek konstatēt, ka nedz no Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkta, nedz no šīs regulas sistēmas neizriet, ka "brīvprātīgai apdrošināšanai vai brīvprātīgai tālākapdrošināšanai" šīs normas izpratnē būtu viens mērķis – labot trūkumus pensijas izveidē.

57 Turklāt šīs normas pamatā esošais mērķis neliegt ieinteresētajai personai saņemt labumu par visu brīvprātīgās apdrošināšanas vai brīvprātīgās tālākapdrošināšanas periodu saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem nepieļauj šādu šauru jēdziena "brīvprātīga apdrošināšana vai brīvprātīga tālākapdrošināšana" interpretāciju, kurā tiek ņemts vērā tikai viens no visiem mērķiem, kurus var sasniegt ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem.

58 Tātad ir svarīgi konstatēt, ka šajā jēdzienā var ietvert ieinteresētās personas tiesības izlemt turpināt dalību obligātās apdrošināšanas shēmā vai to pārtraukt konkrētos periodos, ciktāl šī izvēle ietekmē sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru nākotnē.

59 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz to pabalstu daļu, kas izriet no apdrošināšanas perioda, kura laikā ieinteresētajai personai bija tiesības saņemt atbrīvojumu no dalības obligātās apdrošināšanas shēmā, gadījumā, ja šāda dalība minētajā periodā ietekmē sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru.

Par tiesāšanās izdevumiem

60 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 1992/2006, 46.a panta 3. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz to pabalstu daļu, kas izriet no apdrošināšanas perioda, kura laikā ieinteresētajai personai bija tiesības saņemt atbrīvojumu no dalības obligātās apdrošināšanas shēmā, gadījumā, ja šāda dalība minētajā periodā ietekmē sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru.

[Paraksti]